

Delikt en Delinkwent (augustus 2012)¹

Rubrieken

Jeugdrecht en jeugdbescherming

a. Juridisch-organisatorisch aspect (Paul Vlaardingerbroek)

Loverboys en mensenhandel

In een toespraak op 8 mei 2012 t.g.v een mini-symposium over loverboyproblematiek heeft de minister van Veiligheid en Justitie Opstelten nogmaals zijn zorgen uitgesproken over de ernst van dit verschijnsel en vooral voor het langdurige leed dat slachtoffers van zogenaamde loverboys wordt aangedaan. De minister is blij dat ook de politie in landelijke gebieden als Zeeland aandacht besteedt aan de aanpak van loverboys en de bescherming en zorg voor hun slachtoffers. “Velen denken dat loverboyproblematiek zich alleen voordoet in de grote steden, maar dat is schijn. In grotere steden met raamprostitutie is het soms beter zichtbaar, maar dat betekent niet dat er in landelijke gebieden geen probleem is. Overal, ook in dorpen en kleinere steden, worden meisjes onder valse voorwendselen geronseld. Overal vindt prostitutie plaats, al dan niet vrijwillig of zichtbaar”, aldus de minister in zijn toespraak. Het minisymposium had als doel om politiemedewerkers en hun ketenpartners duidelijk te maken dat de loverboyproblematiek moet worden bestreden met een geïntegreerde aanpak. In het regeerakkoord is opgenomen dat mensenhandel harder wordt aangepakt. Naar aanleiding hiervan is als doelstelling geformuleerd dat het aantal criminele organisaties dat wordt aangepakt wordt verdubbeld. Hierbij heeft mensenhandel prioriteit. Daarnaast wordt de aanpak van mensenhandel versterkt via onder meer de Task Force aanpak mensenhandel², waarvan de instellingstermijn recent door de Minister van Veiligheid en Justitie met drie jaar is verlengd. De Task Force heeft voor de komende jaren een groot aantal concrete maatregelen geformuleerd, waarmee mensenhandel onder meer integraler, effectiever en innovatiever wordt aangepakt. Maar er kan nog meer worden gedaan in de strijd tegen loverboys. Specifiek voor de aanpak van dit ernstige misdrijf zullen de betrokken Ministeries in samenwerking met hun ketenpartners hun krachten bundelen en met de combinatie van nieuwe en bestaande maatregelen de strijd aangaan onder het motto van de “drie P’s”:

prevention, prosecution en protection. Overigens worden de kinderrechten meestal ook in 3 categorieën ingedeeld, namelijk 'de 3 P's' naar de Engelse termen protection, provision en participation. In voornoemd actieplan (getiteld: “Rijksbrede aanpak loverboyproblematiek. Actieplan 2011 – 2014”) worden de maatregelen uiteengezet die de komende jaren verricht zullen worden ten behoeve van de *rijksbrede aanpak van de loverboyproblematiek*. Deze genoemde rijksbrede aanpak bevat tevens activiteiten naar aanleiding van de aanbevelingen uit het onderzoek ‘Loverboys en hun slachtoffers’, dat het ministerie van VWS heeft laten uitvoeren door het Verwey Jonker Instituut. In het actieplan (blz. 14) wordt als doelstelling genoemd: het voorkomen dat jongeren slachtoffer worden van loverboys door hen seksueel weerbaarder te maken en hun ouders beter bewust te maken van de loverboyproblematiek. Als daarbij behorende maatregelen worden voorgesteld:

- de effectiviteit wordt onderzocht van initiatieven en projecten gericht op preventie;

¹ In de vorige kroniek Jeugdrecht en jeugdbescherming blijkt door een intern misverstand een stuk tekst opgenomen te zijn dat letterlijk overeenkomt met de in het Tijdschrift FJR opgenomen Kroniek. Dat had zo niet gemogen. Ik bied daarvoor aan de samenstellers van die Kroniek, mevrouw mr. J. Kok en mr. G. Cardol mijn verontschuldiging aan.

- de ontwikkeling van een voorlichtingsfilm om ouders en hun kinderen meer bewust te maken van de risico's die het gebruik van 'social media' voor wat betreft de loverboyproblematiek met zich meebrengt;
 - het uitvoeren van de meerjarige 'We Can-jongeren campagne' samen met een aantal gemeenten;
 - het verspreiden van voorlichtingsmateriaal over seksueel geweld, weerbaarheid en loverboyproblematiek onder en tussen scholen;
 - interventies gericht op het bevorderen van (seksuele) weerbaarheid die aansluiten bij de belevingswereld van jongeren, met behulp van onder meer social media en E-hulp;
 - onderzoek doen naar ontwikkeling van tertiaire preventie (voorkomen van herhaald slachtofferschap);
 - de zogeheten kerndoelen voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs aanpassen door hierin aandacht voor seksualiteit en seksuele diversiteit expliciet te noemen.
- In dit kader moet worden genoemd dat de minister voor Veiligheid en Justitie, Opstelten in 2011 bij de Tweede Kamer een wetsvoorstel heeft ingediend dat de maximumstraf voor mensenhandel verhoogt van 8 naar 12 jaar, oplopend tot maximaal 30 jaar.

Handreiking Aanpak Loverboyproblematiek

Op 31 mei 2012 heet minister Opstelten van Veiligheid en Justitie tijdens de themadag van het pilot Loverboys 2.0, van de politie Rotterdam-Rijnmond de handreiking uitgereikt aan vertegenwoordigers van partijen die betrokken zijn bij de aanpak van de loverboyproblematiek, zoals de politie, onderwijs en jeugdzorg. De handreiking van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid bevat een raamwerk voor een goede aanpak waarbij alle betrokken partijen de loverboyproblematiek bestrijden, integraal maar elk vanuit de eigen discipline. Deze partijen moeten op lokaal en regionaal niveau vormgeven aan de rijksbrede aanpak van loverboys, die eind 2011 is gepresenteerd.

Tijdens de themadag werden de resultaten gepresenteerd van een pilot van de politie Rotterdam-Rijnmond. In die pilot zijn instellingen, zoals onderwijs, zorg, gemeenten, sociale diensten en de reclassering betrokken bij de aanpak van loverboys. De ontwikkelde methoden, knelpunten en best practices werden gedeeld met belangstellenden.

Omdat loverboys vaak internet gebruiken om slachtoffers te ronselen, is internet tijdens de pilot intensief gebruikt om persoonsdossiers over loverboys te maken. In een toespraak gaf minister Opstelten aan dat de ervaringen en aanbevelingen uit de pilot de komende jaren over Nederland worden verspreid.

Loverboys zijn mensenhandelaren die hun slachtoffers de prostitutie in dwingen en uitbuiten door hen in te palmen, te verleiden en door hen een liefdesrelatie voor te spiegelen. Sinds het jaar 2004 neemt het jaarlijks aantal geregistreerde slachtoffers van mensenhandel sterk toe. In 2011 waren dat er 1222, wat een stijging is van 23% ten opzichte van het jaar daarvoor.

Onder de slachtoffers van mensenhandel bevinden zich ook slachtoffers van loverboys. In 2010 registreerde het Coördinatiecentrum Mensenhandel 210 slachtoffers van loverboys, maar het werkelijke aantal is onbekend. Veel slachtoffers doen geen aangifte. Mensenhandel is een ernstige vorm van criminaliteit en de aanpak ervan heeft daarom de hoogste prioriteit van politie en Openbaar Ministerie (zie ook de Rijksbrede aanpak loverboyproblematiek, Actieplan 2011-2014; Rapport van 20 december 2011).

(Nieuwsbericht | Bericht MinV&J van 31-05-2012; zie ook Kamerstukken II, 2011/12, 28 638, nr. 75)

Aanpak kinderpornografie

In een brief van de minister van Veiligheid en Justitie aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 7 mei 2012 wordt ingegaan op zijn toezegging die hij tijdens het Algemeen Overleg over het Voortgangsbericht aanpak kinderpornografie op 2 februari 2012 (Kamerstuk [31 015, nr. 79](#)) had toegezegd om de Kamer nader te zullen berichten over de positionering van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en daarbij de mogelijkheden voor een wettelijke verankering van haar positie te betrekken. De minister schrijft het volgende: “In haar 8ste rapportage concludeert de NRM dat haar instituut geheel zelfstandig is geplaatst binnen de Rijksoverheid zonder hiërarchische verbinding. Ook stelt ze vast dat de Nederlandse overheid met deze onafhankelijk gepositioneerde rapporteur op structureel niveau tegenspraak heeft georganiseerd, waaruit de intentie blijkt om als overheid daadwerkelijk resultaten te boeken in de strijd tegen mensenhandel.

Ik ben het eens met deze conclusie. De NRM functioneert als een onafhankelijk, respectabel en deskundig instituut en levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de aanpak van mensenhandel en – met haar laatste rapportage – de aanpak van kinderpornografie. Een wijziging van haar positie is in dit opzicht dan ook niet nodig.

Desondanks heb ik met de NRM gesproken over inhoudelijke argumenten om tot een wettelijke verankering over te gaan. Een voor haar belangrijk punt dat aan de orde kwam is haar zorg dat zonder wettelijke verankering de inzage in dossiers van – bijvoorbeeld – jeugdzorginstellingen haar zou kunnen worden geweigerd. Deze inzage heeft zij nodig in verband met de uitbreiding van haar taak op het gebied van seksueel geweld tegen kinderen, zoals ik u per brief van 27 januari 2012 heb meegedeeld. 3

De toegang tot dossiers van de jeugdzorg is van belang om de rapporteurfunctie van de NRM op het gebied van seksueel geweld tegen kinderen goed uit te oefenen. Op dit moment is echter nog niet duidelijk welke onderzoeken de NRM op dit gebied gaat uitvoeren en – als gevolg hiervan – voor welke dossiers inzage gewenst is. Wel treed ik met de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in overleg over de afspraken – bijvoorbeeld in de vorm van een convenant – die over de inzage in de dossiers met Jeugdzorg Nederland kunnen worden gemaakt.

Ik verwacht dat deze afspraken zullen voldoen. Indien er toch problemen ontstaan met inzage in de dossiers dan zal samen met de staatssecretaris van VWS naar een oplossing worden gezocht.

Naast de inzage in de dossiers van de Jeugdzorg heb ik met de NRM afspraken gemaakt over onder andere de borging van de onafhankelijkheid van de medewerkers van de NRM. Zo wordt vastgelegd dat de medewerkers over hun werkzaamheden uitsluitend verantwoording afleggen aan de Nationaal rapporteur. De naam van de Nationaal rapporteur wordt gewijzigd in «Nationaal rapporteur mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen.» Het instellingsbesluit van de NRM zal op genoemde punten worden aangepast en mede worden ondertekend door de staatssecretaris van VWS. Het instellingsbesluit zal op korte termijn in de Staatscourant worden gepubliceerd.”
(Kamerstukken II, 2011/12, 28 638, nr. 76)

De minister heeft over zijn toezegging geen gras laten groeien want reeds op 11 mei verscheen in de Staatscourant de Regeling van 11 mei 2012, nr. 250153, houdende instelling van de Nationaal rapporteur mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen (Regeling instelling Nationaal rapporteur mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen 2012; *Stcrt.*

2012, 12253). In de toelichting bij deze regeling schrijft de minister het volgende: “Exploitatie van mensen, in het bijzonder de meest kwetsbaren in onze samenleving, dient te allen tijde te worden bestreden. Kinderpornografie is een vorm van seksueel geweld tegen en seksueel misbruik van kinderen. Aan de vervaardiging van kinderpornografie ligt bijna altijd seksueel misbruik van kinderen ten grondslag. In essentie is kinderpornografie beeldmateriaal van seksuele gedragingen van en met minderjarigen. Een aanpak van kinderpornografie alleen is daarom niet succesvol zonder een stevige inzet op de bestrijding van seksueel geweld tegen kinderen. De bestrijding van kindersekstoerisme en digitaal kindermisbruik zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. Nederland heeft de opdracht en de uitdrukkelijke intentie om kinderen te beschermen tegen seksueel geweld. De opdracht vloeit onder meer voort uit het eerder genoemde Verdrag van Lanzarote. Om deze bescherming maximaal te kunnen bieden is een integrale aanpak van seksueel geweld tegen kinderen onontbeerlijk. In het Actieplan Aanpak kindermishandeling 2012–2016 is daarvoor het kader weergegeven. Vanuit dat kader zal de Nederlandse overheid de komende jaren intensief werken aan de verbetering van de aanpak van seksueel geweld tegen kinderen. Daarvoor zullen alle mogelijke middelen worden ingezet en zullen naast nationale en lokale overheden, ouders, professionals en de private sector worden ingeschakeld. De bestrijding van seksueel geweld tegen kinderen zal ook in de toekomst hoog op de agenda blijven staan. Structureel onderzoek, advisering en rapportage op dit gehele terrein door één Nationaal Rapporteur draagt bij aan een blijvende prioritering, ook van de aanpak van seksueel geweld tegen kinderen. Met ingang van 1 januari 2012 worden de taken van de Nationaal rapporteur mensenhandel daarom uitgebreid met het onderwerp seksueel geweld tegen kinderen inclusief de aanpak van kinderpornografie. Door deze taakuitbreiding wordt de naam van Nationaal rapporteur mensenhandel gewijzigd in Nationaal rapporteur mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen.”

Adopties uit Oeganda opgeschort

Staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie heeft besloten interlandelijke adopties uit Oeganda per direct op te schorten. Hij vindt dat de huidige adoptieprocedure onvoldoende garanties biedt. Binnenkort vertrekt een ambtelijke delegatie naar Oeganda om aanvullend onderzoek te doen naar in totaal 22 kinderen die op dit moment voor adoptie naar Nederland in aanmerking komen. Dit blijkt uit een brief (250318) die de bewindsman op 11 juni 2012 naar de Tweede Kamer heeft gestuurd.

Teeven wil meer duidelijkheid over de manier waarop afstand is gedaan door de biologische ouders. Hij wil voorkomen dat kinderen worden afgestaan, terwijl de procedure niet zorgvuldig is afgehandeld. De ambtelijke delegatie gaat daarom na of de ouders van de 22 kinderen ook daadwerkelijk de biologische ouders zijn, en of zij zich wel voldoende bewust zijn van de gevolgen van adoptie. Het belang en de bescherming van het kind staan voorop. Adopties uit Oeganda moeten recht doen aan de beginselen van het Haags Adoptieverdrag en de Nederlandse wet- en regelgeving, aldus de bewindsman in zijn brief. De uitkomsten van het onderzoek kunnen gevolgen hebben voor lopende adoptieprocedures. Teeven zal in elke individuele zaak een beslissing nemen. De aspirant-adoptiefouders zijn op de hoogte gesteld

van de ontwikkelingen. Ook zal hij de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk over de resultaten van het aanvullend onderzoek informeren.

De maatregel van de staatssecretaris volgt op bevindingen van een ambtelijke delegatie van de ministeries van Veiligheid en Justitie en Buitenlandse Zaken die in maart van dit jaar een werkbezoek aan Oeganda bracht naar aanleiding van zorgelijke berichten van de Nederlandse ambassade in Kampala over de gang van zaken bij adoptieprocedures. Daarbij ging het vooral om onderzoek naar de wijze waarop ouders afstand van hun kind deden en onderzoek naar de afkomst en achtergrond van het kind. Uit gesprekken met onder meer vertegenwoordigers van internationale organisaties, de rechterlijke macht, advocaten, het kindertehuis en probation officers werd duidelijk dat in veel gevallen die onderzoeken niet zorgvuldig gebeuren en de verantwoordelijke medewerkers geneigd zijn geld te vragen voor het opstellen van de rapporten. Dit doet afbreuk aan de objectiviteit van de onderzoeken en rapporten en maakt de adoptieprocedure kwetsbaar en onzuiver. De bewindsman informeerde de Tweede Kamer hierover in april tijdens een algemeen overleg over interlandelijke adopties. (Nieuwsbericht MvV&J, 11 juni 2012)

'APK' voor pleegouders in de maak

Er komt een 'APK' voor pleegouders. Dat zei staatssecretaris Fred Teeven (Justitie) op 27 juni tijdens een debat over toezicht op de pleegzorg. Met een periodieke keuring van pleegouders hoopt het kabinet de kans op misstanden in de pleegzorg in te dammen. De regering loopt daarmee vooruit op het eindrapport van de commissie-Samson (presentatie op 8 oktober 2012), die onderzoek doet naar seksueel misbruik in de jeugdzorg. Het kabinet voelt er niets voor een zwarte lijst in te voeren van mensen die geen pleegouder mogen worden. Volgens staatssecretaris Marlies Veldhuijzen stuit zo'n lijst juridisch, technisch en financieel op te veel bezwaren. De privacy zou in gevaar komen. Veldhuijzen ziet voldoende andere mogelijkheden om haar doel te bereiken en komt in oktober met voorstellen.

Ondanks misstanden die aan het licht komen is de jeugd- en pleegzorg in Nederland volgens de bewindslieden goed op orde. In de brief worden diverse aspecten van een veiliger pleegzorg naar voren gebracht, zoals de eventuele invoering van een *landelijk register pleegouders*, een *verkenning pleegouderverklaring* (heeft het toegevoegde waarde om een pleegouder een verklaring te laten tekenen dat hij in het verleden niets heeft gedaan dat het pleegouderschap in de weg kan staan?), de *Verklaring van geen bezwaar en bevordering van het doen van aangifte*. Overigens ziet de staatssecretaris weinig mogelijkheden om misbruik in pleeggezinnen te voorkomen, afgezien van een betere screening van aspirant-pleegouders en een eerder aangiftebeleid. Verder wijst de staatssecretaris in haar brief op het wetsvoorstel verplichte meldcode dat in november 2011 bij de Tweede Kamer werd ingediend in het kader van de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Het wetsvoorstel houdt in dat professionals die beroepshalve te maken hebben met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling verplicht worden om te werken met een meldcode. Onderdeel van de meldcode van een organisatie voor jeugd & opvoedhulp en van de bureaus jeugdzorg is het melden van misbruik bij inspectie en justitie. Ook hebben de bureaus jeugdzorg met de politie en Openbaar Ministerie een samenwerkingsprotocol ontwikkeld waarin een gezamenlijk werkproces is opgenomen waardoor er bij meldingen van kindermishandeling sneller informatie wordt uitgewisseld. Verder wordt erop gewezen dat hoewel ongewenst shopgedrag van pleegouders binnen de pleegzorg beperkt voorkomt er daarentegen wel kwaadwillende personen blijken te shoppen *tussen* sectoren. Uit eerdere incidenten is gebleken dat ongeschikt geachte personen niet in dezelfde sector werkzaam blijven, maar bijvoorbeeld overstappen van de jeugdzorg naar het onderwijs, de kinderopvang of vrijwilligerswerk. In veel sectoren wordt de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) gebruikt bij de screening van medewerkers en professionals. Om shopgedrag tussen sectoren tegen te gaan is het van belang dat de VOG

consequent wordt toegepast en wordt toegesneden op de risico's van het werken in afhankelijkheidsrelaties. In dit verband is het kabinet onder meer gestart met het waar mogelijk betrekken van justitiële gegevens uit andere lidstaten bij de screening van werknemers met een niet-Nederlandse nationaliteit voor banen waar veel contact is met minderjarigen. Dit mede naar aanleiding van de Litouwse medewerker in een Amsterdams kinderdagverblijf (Robert M). Verder schrijft de staatssecretaris over het *4-ogen-principe in de jeugdzorg*.

Het advies van de commissie Gunning² (deze onafhankelijke commissie werd - direct nadat de zedenzaak in Amsterdam aan het licht was gekomen - ingesteld door de burgemeester van Amsterdam, mr. Eberhard van der Laan, met als opdracht te onderzoeken hoe de zedenzaak kon plaatsvinden en welke lessen eruit kunnen worden) om in de kinderopvang het 4-ogen-principe te hanteren, is door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid overgenomen.

Het invoeren van het 4-ogen-principe in de jeugdzorg over de hele breedte blijkt praktisch niet mogelijk. Anders dan in de kinderopvang heeft de jeugdzorg een divers hulpaanbod en wordt de zorg geboden op veel verschillende locaties en oplopend tot 24-uurs zorg. Naast ambulante hulp thuis, is er jeugd- & opvoedhulp overdag (individueel of groepsgericht), op locatie (bijvoorbeeld in samenwerking met onderwijs, kinderopvang, vrouwenopvang), deeltijd of 24 uurverblijf in een pleeggezin of in een residentiële instelling en behandeling in gesloten setting. Zo is de begeleiding van leefgroepen in de rustige uren en 's nachts bijvoorbeeld vaak beperkt. In gezinshuizen of de pleegzorg lijkt het 4-ogen-principe praktisch onmogelijk aangezien alleenstaanden ook pleegouder kunnen worden. Ook in de ambulante hulpverlening is veelal sprake van één-op-één contacten met het gezin. Het 4-ogen-principe past daarmee niet bij het karakter van de jeugdzorg. Dit geldt, gelet op de hulpvormen, ook voor grote delen van de (gezondheids)zorg.

Waar een controle middels het 4-ogen-principe niet mogelijk is, is het van belang de veiligheid op andere manieren te vergroten. De sector jeugdzorg is zeer actief op het terrein van het voorkomen van seksueel misbruik. Daarmee wordt het risico op ongewenst gedrag verkleind. Zo zijn recent de praktische richtlijnen "Voorkomen seksueel grensoverschrijdend gedrag voor de jeugdzorg" vastgesteld. Daarbij staat voorop dat juist in de jeugdzorg een veilig en professioneel klimaat wordt geboden. De staatssecretaris gaat er tenslotte van uit dat deze richtlijnen door de sector breed zullen worden geïmplementeerd. Elk kind heeft recht op veilig opgroeien in onze samenleving en daarom acht zij het belangrijk dat er in de jeugdzorg extra mogelijkheden worden benut om alertheid op foute signalen te verhogen zodat misstanden voorkomen kunnen worden of in een vroeg stadium worden opgespoord. MinVWS; Zie ook het concept-wetsvoorstel 32 529 tot Wijziging van de Wet op de jeugdzorg en Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, de Algemene Kinderbijslagwet en de Wet Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen alsmede enige andere wetten in verband met de verbetering van de positie van pleegouders (verbetering positie pleegouders).

Adolescentenstrafrecht

Voor jongeren en jongvolwassenen komt er een speciaal adolescentenstrafrecht: een samenhangend sanctiepakket dat goede mogelijkheden biedt om risicojongeren van 15 tot 23 jaar "op maat" te straffen. Zij kunnen zowel volgens het jeugdstrafrecht als ook volgens het volwassenenstrafrecht worden veroordeeld, afhankelijk van de omstandigheden. Het adolescentenstrafrecht geeft mogelijkheden om sociale en psychische problemen aan te pakken die tot crimineel gedrag hebben geleid, maar er kan ook streng worden opgetreden als blijkt dat een jongere die kans niet grijpt.

Het voorstel van wet beoogt enerzijds kansen te bieden en de sociale en psychische problemen aan te pakken die hebben geleid tot het criminele gedrag, maar tegelijkertijd moet ook consequent en stevig worden opgetreden, als blijkt dat de jongere die kansen niet grijpt. Onderdelen van dit pakket zijn onder meer:

- De maximumduur van de jeugddetentie voor 16- en 17-jarigen gaat van twee naar vier jaar
- Als na afloop van een PIJ-maatregel (Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen) nog een groot risico bestaat op ernstige recidive, wordt het mogelijk de PIJ om te zetten in een TBS-maatregel
- De jeugdreclassering gaat scherper toezien op gestrafte jongeren
- Jongeren die hun taakstraf laten mislukken of de justitiële voorwaarden overtreden, kunnen rekenen op een strenge, consequente aanpak

Het wetsvoorstel ligt momenteel bij de Raad van State voor advies.

Op het concept-wetsvoorstel inzake het adolescentenstrafrecht is kritisch gereageerd, zo blijkt uit de ontvangen reacties van o.a. de Raad voor de rechtspraak, de Kinderombudsman en de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming. Zo wordt met name bezorgdheid geuit over de voorgestelde verlaging van de bovengrens van het jeugdstrafrecht van 18 naar 16 jaar, omdat onderzoek aantoont dat de meeste 16- en 17-jarigen niet kunnen worden gelijkgesteld met volwassenen. Ook wordt de leeftijdsverlaging van het jeugdstrafrecht is bovendien in strijd geacht met het door Nederland getekende Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind, dat 18 jaar als ondergrens hanteert voor toepassing van het volwassenenstrafrecht. Verder maakt men zich zorgen over de voorgestelde verzwaring van de maximale gevangenisstraf voor 16- en 17-jarigen. Daarnaast is nog veel onduidelijk over belangrijke aspecten van het voorgestelde aparte strafrecht voor jongvolwassenen.

Overigens is op 5 september 2012 in het arrondissement Almelo een proef met adolescentenstrafrecht begonnen. Met het proefproject wil staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie alvast invulling geven aan het nieuw in te voeren adolescentenstrafrecht. Reclasseringswerkers en onderzoekers van de Raad voor de Kinderbescherming stellen tijdens de proef een advies op over jonge verdachten waarin de ontwikkelingsfase van de jongere expliciet aan de orde komt. Het Openbaar Ministerie en de rechter beoordelen op basis van dat advies of ze een sanctie uit het jeugdstrafrecht of uit het volwassenenstrafrecht moeten vragen en opleggen.

De proef duurt zes maanden. Voor het opstellen van het advies zijn criteria ontwikkeld die dienen als leidraad. Na afloop van de proef worden de criteria indien nodig aangepast. Ook wordt geanalyseerd hoe de samenwerking tussen de jeugd- en de volwassenenketen eruit moet zien.

Met het adolescentenstrafrecht wil Teeven een dadergerichte en samenhangende aanpak van criminele jongeren realiseren.

Rapport AMK in cijfers 2011,

Gemiddeld 80 procent van de meldingen bij een Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) blijkt na onderzoek terecht. Bij meldingen over kinderen die getuige zijn van geweld in een gezin (38 procent van de onderzochte kinderen) is dit percentage zelfs ruim 90 procent. Het totaal aantal adviesvragen en meldingen blijft onverminderd stijgen. Dat blijkt uit de op 3 juli 2012 openbaar gemaakte jaarcijfers van het AMK over 2011.

Sinds 2005 stijgt het aantal adviezen én het aantal onderzoeken door het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) - onderdeel van Bureau Jeugdzorg. Die stijging zet zich ook in 2011 voort, blijkt uit het jaarverslag AMK van Jeugdzorg Nederland. "Het blijft belangrijk dat mensen bij een vermoeden van kindermishandeling altijd contact opnemen met het AMK. Uit de jaarcijfers blijkt dat vermoedens heel vaak juist zijn", aldus Jan-Dirk Sprokkereef, vicevoorzitter Jeugdzorg Nederland.

In 2011 zijn 46.739 adviezen uitgebracht en zijn 19.254 onderzoeken gestart. Het aantal eerste contacten is in een jaar gestegen van 62.001 naar 65.993. Dit betekent voor zowel de adviezen, de onderzoeken als het totaal eerste contacten een stijging van 6% ten opzichten van vorig jaar. De stijging wil niet zeggen dat kindermishandeling automatisch ook is toegenomen. Wel dat de mishandeling sneller en beter wordt gesignaleerd rondom een kind en gezin.

Het grootste deel van de adviesvragen en meldingen voor onderzoek is afkomstig van beroepskrachten. Zij deden 73,7 procent van alle meldingen voor onderzoek en kregen 56,4 procent van de adviezen. Dit past in de stijgende lijn die Jeugdzorg Nederland sinds 2005 ziet. Het aantal onderzoeken, gestart na een telefoontje van mensen uit de privéomgeving, is sinds 2005 nagenoeg gelijk gebleven, wel neemt het aantal adviesaanvragen uit de privéomgeving toe.

Het AMK brengt sinds 2005 steeds vaker vrijwillige hulp op gang. Met enige drang accepteren ouders dan vrijwillige hulp, waardoor een maatregel van kinderbescherming niet nodig is. Voor het overgrote deel van de kinderen (60,2 procent) is vrijwillige hulp op gang gebracht of voortgezet tijdens het onderzoek door het AMK.

Daarom wil Jeugdzorg Nederland dat - ook na de transitie van de jeugdzorg naar de gemeenten - mensen alle (vermoedens van) kindermishandeling rechtstreeks blijven melden bij het AMK. "Alleen op die manier kan meteen (vrijwillige) hulp op gang worden gebracht, zonder onnodig tijdsverlies", aldus Jan-Dirk Sprokkereef. Het merendeel van de activiteiten van het AMK leidt tot zorg die op dit moment via medewerkers van Bureau Jeugdzorg wordt georganiseerd. "Dit is ook precies de reden dat wij willen dat het AMK, ook na de transitie, integraal gekoppeld blijft aan de inzet van (vrijwillige) hulpverlening."

Persberichten AMK 3 juli 2012

Nieuw stelsel zorg voor de jeugd in de Jeugdwet

Het kabinet wil een nieuw stelsel voor de zorg voor jeugd. Dit moet een eind maken aan de bureaucratie en aan de sterk versnipperde hulpverlening in de jeugdzorg.

Het kabinet heeft plannen vanaf 2015 de ondersteuning en zorg voor de jeugd onder te brengen bij de gemeenten. Uiterlijk eind 2016 moeten alle taken en verantwoordelijkheden zijn overgeheveld. Gemeenten kunnen dan maatwerk bieden afgestemd op de lokale en individuele situatie. Ook krijgen zij wettelijk de opdracht om een herkenbare en laagdrempelige plek te organiseren. In de meeste gemeenten is die plek nu al aanwezig in de vorm van het Centrum voor Jeugd en Gezin. In de brieven Stelselwijziging zorg voor jeugd (september 2011) en Geen kind buiten spel (november 2011) staan in grote lijnen de contouren van het nieuwe stelsel. Deze vernieuwing van de jeugdzorg staat niet op zichzelf, maar hangt samen met andere beleidsplannen van het kabinet, zoals

- de overheveling van begeleiding naar de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- het wetsvoorstel werken naar vermogen, onder andere de aanpassing van de Wet werk en bijstand;
- de maatregelen rondom het passend onderwijs.

Door deze taken te decentraliseren zijn gemeenten beter in staat samenhangend beleid te ontwikkelen om kwetsbare groepen deel te laten nemen aan de samenleving. Ook kunnen zij samenhang brengen in de taakgebieden waarvoor zij reeds verantwoordelijk zijn.

Bijvoorbeeld op het gebied van welzijn en schuldhulpverlening.

Er komt een nieuwe wet waarin de overheveling van taken en financiering naar gemeenten geregeld wordt. In deze nieuwe wet worden taken en middelen gebundeld die nu nog vallen onder:

het gemeentelijke preventieve beleid;

de vrijwillige provinciale jeugdzorg;

de jeugd-LVG (licht verstandelijke gehandicapten);

de jeugd-GGZ (geestelijke gezondheidszorg);

de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Gemeenten krijgen de verantwoordelijkheid om integraal jeugdbeleid te voeren en maatwerk te bieden, afgestemd op de lokale situatie en uitgaand van de behoeften van de individuele jeugdigen en ouders en het eigen probleemoplossend vermogen van de jeugdige, zijn ouders en zijn sociale omgeving. De doelgroepen die door de regeling worden geraakt zijn jeugdigen, ouders, medewerkers en instellingen in de jeugdsector, als ook de gemeenten. De provincies verliezen hun taken op het terrein van de jeugdzorg.

De Eerste en Tweede Kamer moeten de plannen nog goedkeuren. Het kabinet wil de wet in 2015 in werking laten treden.

(zie voor deze nieuwe *Jeugdwet* bij www.internetconsultatie.nl)

Professionalisering jeugdzorg

Tot begin september 2012 heeft via [www.internetconsultatie](http://www.internetconsultatie.nl) (zie onder ‘gesloten consultaties’) voor reacties opengestaan het concept-wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de jeugdzorg en enkele andere wetten, houdende vaststelling van een grondslag voor het stellen van kwaliteitseisen over beroepsbeoefenaren werkzaam in de jeugdzorg en voor het aanwijzen van een kwaliteitsregister. Het wetsontwerp strekt ertoe de beroepsbeoefening in de jeugdzorg verder te professionaliseren. Er wordt voorzien in de grondslag voor een kwaliteitsregister waarin beroepsbeoefenaren (jeugdzorgwerkers op hbo-niveau en gedragswetenschappers, te weten orthopedagogen en psychologen) werkzaam in de jeugdzorg kunnen worden ingeschreven en er wordt een grondslag gecreëerd om bij algemene maatregel van bestuur regels te stellen over de inzet van beroepsbeoefenaren die in het kwaliteitsregister zijn opgenomen.

Overigens heeft de branchevereniging Jeugdzorg Nederland het kort geding verloren dat de organisatie tegen het ministerie van VWS aanspande. De rechtbank in Den Haag oordeelde op 31 augustus dat het ministerie in 2013 een korting van 2,65 procent op het budget van de jeugdzorg mag doorvoeren.

Jeugdzorg Nederland meende dat het ministerie van VWS de toegezegde compensatie voor stijging van de loonkosten in 2012 en 2013 niet mocht intrekken vanwege een tekort op de eigen begroting. De rechtbank meent echter dat dit wel is toegestaan en dat het ministerie zich houdt aan gemaakte afspraken in een convenant tussen overheid en zorgbranches.

Jeugdzorg Nederland betreurt de uitspraak, omdat hiermee extra druk komt te liggen op de toch al krappere wordende financiële kaders en daarmee op de kwaliteit van de zorg. De organisatie beraadt zich op mogelijke vervolgstappen om de korting alsnog ongedaan te maken (Bron: Jeugdzorg Nederland; sept. 2012).

Herstructurering Halt-sector

Bij brief van 7 september 2012 informeerde de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, F. Teeven, de Tweede Kamer over het voornemen om over te gaan naar één landelijke Halt-organisatie per 1 januari 2013 (in plaats van de huidige 16 Halt-bureaus plus Halt Nederland). In deze brief schetst hij de huidige situatie en knelpunten van Halt, de beoogde voordelen van de schaalvergroting, de nieuwe organisatievorm en de business case van deze herstructurering.

De Halt-afdoening is geregeld in artikel 77e van het Wetboek van Strafrecht. Jeugdigen van 12 tot 18 jaar die zijn aangehouden voor bijvoorbeeld vernieling, winkeldiefstal, overlast met vuurwerk of die veel spijbelen, kunnen de keus krijgen: of naar de officier van justitie, of –via een voorwaardelijk sepot- naar Halt. Halt biedt een snelle, vroegtijdige en consequente reactie op het strafbare feit (lik-op-stuk). De jeugdige wordt geconfronteerd met de consequenties van zijn gedrag en het feit dat strafbaar gedrag niet acceptabel is. Het accent ligt op positieve gedragsbeïnvloeding en het bieden van een gedragsalternatief. De leer- en werkopdrachten hebben een duidelijke relatie met het delict en de gevolgen daarvan. Onderdeel van de aanpak zijn excuses aanbieden aan de benadeelde en - indien van toepassing - schadebemiddeling. Ook de ouders worden betrokken in het traject. Halt-bureaus werken landelijk uniform volgens een gezamenlijk ontwikkeld protocol. Begin 2013 zal de evaluatie van de doorontwikkelde Haltafdoening die in 2010 geïmplementeerd is, worden afgerond.

In het project ZSM wordt in de jeugdstrafrechtketen gewerkt aan een effectiever beleid bij lichte delicten door minderjarigen: lik-op-stuk, met minder administratieve lasten en passend bij het strafbare feit en de jonge verdachte. Uitgangspunt is: licht waar het kan en zwaar waar het moet. Inmiddels maakt de Richtlijn voor strafvordering jeugd het mogelijk om (lichte) zaken die voorheen met een taakstraf van het OM werd afgedaan, naar Halt te verwijzen.

De doelstellingen van deze herstructurering van de Halt-bureaus zijn: kostenreductie (efficiëntere bedrijfsvoering en lagere overhead door o.a. shared services, minder bestuurslagen, minder huisvestingskosten, etc.) en het neerzetten van een slagvaardiger sector, die flexibeler kan inspelen op een fluctuerende vraag. Daarnaast beoogt de herstructurering te leiden tot meer eenheid en uniformiteit in de uitvoering van de Halt-afdoening en meer ruimte voor productontwikkeling en innovatie op het preventiedomein van Halt. Tenslotte wordt op deze wijze ook een efficiëncyslag gemaakt die tot kostenreductie leidt.

Werkdruk kinderrechters

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, F. Teeven, gaat in zijn brief van 13 september 2012 in op de Werkdruk van de kinderrechters. Zo geeft hij aan dat uit het recente overleg met de voorzitter van de Raad voor de rechtspraak en nader overleg van de Raad met de gerechten naar voren is gekomen dat er bij de gerechten geen signalen zijn dat de werkdruk van de kinderrechters onaanvaardbaar hoog is. Een antwoord op de vraag of de meeste kinderrechters van mening zijn dat zij onvoldoende tijd hebben voor een zaak is volgens Teeven niet te geven; er worden niet of nauwelijks signalen bij het management af gegeven en uit de recente inventarisatie van de Raad, naar aanleiding van de vragen van de Kamerleden bij het Algemeen Overleg van 18 april 2012, komt geen algemeen beeld van een gebrek aan tijd naar voren.